

Förslag till
Offentlig konst i Kalmar län
Policy och riktlinjer

~~2014-03-04~~

2014-08-27

Förslag till reviderad text är gulmarkerad, sid: 6, 12, 33, 34 och 35

Inledning

Kalmar läns Konststrategi 2012-2014, är ett handlingsprogram antaget av Regionförbundets styrelse 2011. Ett av målen i Konststrategin är en gemensam konstpolicy och en gemensam rekommendation om riktlinjer för upphandling, inköp och förvaltning av offentlig konst i Kalmar län. Då organisation, förutsättningar och politisk struktur är olika i länets kommuner och landsting bör de olika huvudmännen skriva riktlinjer utifrån sin organisation och sitt behov.

Avsikten med policyn och riktlinjerna är att de ska fungera som ett stöd och underlag för att formulera riktlinjer för den offentliga konsten. Den regionala konstpolicyn är länets gemensamma mål för den offentliga konsten och ska spegla den bild länet vill förmedla till de egna medborgarna samt vilket konstklimat länet vill erbjuda. Enskilda kommuner och landstinget får genom den regionala konstpolicyn en möjlighet att anta den regionala alternativt att använda den regionala som utgångspunkt för en egen konstpolicy. Genom att bedriva en aktiv konstpolitik visar kommuner och landsting konstens betydelse i det offentliga rummet och i samhällsutvecklingen.

Kommuner och landsting äger av tradition offentlig konst och konstsamlingar. Den offentliga konsten kan representera stora kulturella och ekonomiska värden. Det innebär ett ansvar och behov av riktlinjer för hanteringen av konsten.

Konstpolicy

Konsten ska ingå som en del av den bild som förmedlas av Kalmar län, nationellt och internationellt. Den fria konsten ska vara en del av det offentliga samtalet, en part i demokratin och regionens demokratiska processer. Ett vitalt konstliv ska medverka till att länet utvecklas och är attraktivt för boende, besökare och näringsliv. Konsten ska spegla historiska och kulturella dimensioner och bygga broar mellan människor med olika kulturell bakgrund.

Offentlig konst ska placeras i kommunernas och landstingets verksamheter och i offentliga rum.

Den offentliga konsten ska vara tillgänglig för alla.

Kommuner och landsting ska främja konstnärernas roll och arbetsvillkor.

Inköp av lös konst ska företrädesvis göras från samtida, professionella konstnärer via konstmuseer, konsthallar och gallerier.

Inköp av offentlig konst ska upphandlas eller **köpas in** i enlighet med Riktlinjer för hantering av offentlig konst i Kalmar län.

Vid inköp av offentlig konst ska jämställdhet, mångfald, ålder, etnicitet och olika uttrycksmedel beaktas så att en god balans uppnås.

Vid all ny- och ombyggnation bör 1 % -regeln följas inom kommuner, kommunala bolag och landsting.

Vid anlåtande av konstnärer utöver själva inköpet av konstverket ska Medverkans- och utställningsavtalet, MU-avtalet, tillämpas. Exempelvis föreläsningar, pedagogisk verksamhet som görs i samband med invigning.

Riktlinjer för hantering av offentlig konst i Kalmar län

Introduktion

Konst i det offentliga rummet medverkar till att skapa karaktär och sammanhang, ge estetiska upplevelser som kan vara rogivande, stimulerande och ger möjlighet till reflektion. Konst i det offentliga rummet är identitetsskapande varumärken och attraktiva för boende och besökare. Offentlig konst blir ofta omdebatterad. Ibland bryter konsten mot invanda mönster och väcker starka reaktioner. Offentlig konst handlar om att ge något mer till våra offentliga rum än det mest funktionella och förutsägbara, konst kan vara något som skaver, ifrågasätter och ger en förhöjd livskänsla. Konstnärer har en unik kompetens att uttrycka och formulera frågeställningar, värderingar och känslor i estetiska uttryck som ger samhället fler dimensioner och nya perspektiv.

Inköp av offentlig konst skapar uppdrag till konstnärer och gör det möjligt för dem att verka i länet. Konstnärer samverkar ofta med regionala leverantörer och sprider kreativa idéer och innovationer. Konstnärernas närvaro är viktig i pedagogiska program och för brukarnas delaktighet.

Historiskt har det offentliga rummet främst haft inslag av skulpturer med syfte att befästa kyrkans och statens makt som omtolkats till statyer. Konstnärlig gestaltning är en del av kulturarvet och karaktäriserar de ideal som har rått under olika tider. 1937 bestämde Sveriges regering att 1 % av byggkostnaderna skulle avsättas för konstnärliga utsmyckningar vid offentlig byggnation. Avsikten var att förbättra den ekonomiska situationen för konstnärerna och att konsten skulle vara ”folkuppfostande”. Det blev en norm för kommuner, landsting och privata aktörer och användes i olika grad. Under 1930 - 70-talet dominerade män bland dem som fick uppdragen och motiven var ofta kvinnor, barn och djur. I parkerna gjordes lekskulpturer för barn. Konsten omtalades som dekorativ och utsmyckande. Från 1960-talet frångicks dessa benämningar och konsten var opinionsbildande och skulle ta en hel miljö i anspråk, begreppen offentlig konst och miljökonst infördes. Idag tar fria aktörer saken i egna händer och skapar gatukonst, som graffiti, Street art och rondellhundar.

Andra faktorer som förändrat den offentliga konsten är att konstnärernas arbetsätt har ändrats innehållsmässigt och tekniskt. Konstnärer som arbetar med samtidskonst tar ofta avstamp i samhällsfrågor, undersöker och analyserar omgivningen på samma sätt som forskare. De arbetar på den globala marknaden likt entreprenörer.

Många studier visar att konst och kultur är en viktig faktor för hälsofrämjande vård- och arbetsmiljöer. Den nya offentliga konsten tenderar att vara mer nytto-baserad, social, kritisk och samtidigt identitetsskapande och mer tillfällig än permanent.

Avsikten med ”Riktlinjer för offentlig konst i Kalmar län” är att bidra till tydliga, enhetliga och transparenta regler som gynnar konstnärer och stödjer inköpare och

de som förvaltar och vårdar den offentliga konsten. I de medföljande bilagorna ges exempel på avtal och processer som förekommer vid inköp av offentlig konst samt användbara länkar. Riktlinjerna är tänkta att vara ett hjälpmedel och utgöra underlag för länets kommuner och landsting att utforma egna riktlinjer alternativt att antas i sin helhet eller delvis.

Det offentliga rummet

Det offentliga rummet utgörs av bebyggelsen ute och inomhus dit allmänheten har tillträde. Dit räknas gator, torg och parker samt utrymmen i allmänna lokaler och lokaler för skola, vård och omsorg. De politiska församlingarna i länets kommuner och landsting har det yttersta ansvaret för de offentliga rummen.

Den offentliga konsten

Offentlig konst kan definieras som ”konstverk avsedda för och ofta utförda direkt i miljöer där allmänheten regelmässigt har tillträde”. Konst i det offentliga rummet är enkelt uttryckt all konst som är placerad i vår gemensamma miljö. Offentlig konst är konstverk som ägs av staten, landsting eller en kommun och har bekostats av gemensamma skattemedel. Den offentliga konsten tillhör alla och är inte i privat ägo. I det offentliga rummet kan även privata konstverk förekomma men ägs då av t ex fastighetsbolag, byggföretag, föreningar eller stiftelser. Verken är företrädesvis placerade på offentliga platser i parker eller på torg. Offentlig konst omfattar även platsspecifika målningar, skulpturer och installationer inomhus i lokaler och byggnader med offentlig verksamhet. Verken ska hålla under lång tid i en förutbestämd miljö, därför är det viktigt att den konstnärliga kvalitén, uttrycket och tekniken är hög och är utförd speciellt för den plats där den ska placeras.

Offentlig fast och lös konst

En del av den offentlig konst är byggnadsanknuten konst, vilket innebär att den är producerad på beställning, integrerad i arkitekturen i en byggnad eller på en specifik plats. Offentlig konst betecknas även som ”fast konst”. I samband med offentlig konst bör 1 % -regeln tillämpas.

En annan del är lös konst vilket avser att verken går att flytta och inte är bundna till en specifik plats eller lokal. Kommuner och landsting avsätter vanligtvis medel för inköp av lös konst. Varierande tekniker som måleri, skulptur, grafik, fotografi, rörlig bild, installationer och även konceptuell, idébaserad, konst hör till lös konst.

Riktlinjer

Kommuner och landsting bör ha egna riktlinjer för hantering av den offentliga konsten. Riktlinjerna bör vara tydliga och transparenta och ansvarsfördelningen mellan förvaltningarna vara klar och tydlig. Huvudmannen bör utse en tjänsteman som har det övergripande ansvaret för den offentliga konsten och konstsamlingen. För att konsten ska omhändertas på bästa sätt behöver de personer som på något sätt ansvarar för konsten vara utbildade i grundläggande säkerhet, hantering, rutiner och hängning av konst.

Den offentliga konsten bör tas med i de kommunala översiktsplanerna och i landstingsplanen för att utgöra en naturlig del i samhällsplaneringen och för att bidra till miljöns helhet. För att ge de offentliga rummen och miljöerna riktigt hög kvalitet krävs samverkan mellan konstnärliga, arkitektoniska och kulturhistoriska värden. Miljöer där dessa värden samspelar med medborgarnas behov och synpunkter har stora förutsättningar att bli rum och miljöer som är attraktiva och tilltalar många olika människor. Konst, belysning, färgsättning, skyltning och utformning av grönytor samverkar och det är viktigt att alla aspekter beaktas vid omgestaltung eller nybyggnation i det offentliga rummet. Planering och utformning av det offentliga rummet bör samordnas mellan berörda förvaltningar, nationella myndigheter och verk i ett tidigt skede. Konstnärer bör komma in i bygg- eller stadsplaneringsprocessen för att få utrymme att skapa och förankra idéer som bildar en helhet med verksamhet och byggnation. Det kan vara färgval i en operationssal eller konstprojekt i en stadsdel.

Vid ny- eller ombyggnation där kommun eller landsting anlitar privata byggbolag bör det finnas inskrivet i kontraktet att 1 % av byggkostnaderna bör gå till offentlig konst.

Inköp av konst

Beroende av organisation bör olika grupper utses som ansvarar för den offentliga konsten, en för den fasta/gestaltade konsten och en för den lösa konsten.

En arbetsgrupp bör ha mandat att besluta om gestaltande konst i det offentliga rummet, i och utanför byggnader, på gator, torg och i parker. Arbetsgruppen bör bestå av personer med kunskap om arkitektur, offentlig konst och samhällsplanering samt en företrädare för det aktuella objektet. För att förankra konsten på plats är det viktigt att blivande brukare knyts till arbetsgruppen och finns med i processen.

Vid tävlingar utses en tillfällig jury med liknande kompetens, specifikt utifrån uppdraget.

För lös konst bör en arbetsgrupp utses på tjänstemannanivå, här kallad konstgrupp. Den tjänsteman som är ansvarig för konsten bör vara sammankallande. Konstgruppen bör ha god kunskap och kännedom om konstpolicyns syften, konstsamlingen, den samtida konsten och konstnärer. Konstgruppen ska vara

rådgivande och vägledande vid konstinköp och i vilket sammanhang konsten ska placeras. Konstgruppens mandatperiod föreslås vara två år. Konstgruppens sammansättning kan vara konstvetare, arkitekter och brukare ex lärare på en skola eller styrelsemedlemmar ur en konstförening. Den konstansvarige tjänstemannen bör ha verkställande ansvar för inköp av lös konst och ska hålla policydokument levande och uppdaterat. Avseende det politiska inflytandet över inköpen är det huvudmannens ställningstagande i vilken omfattning hur och när det ska ske.

Inköp av offentlig konst ska hanteras på samma sätt som inköp av andra offentliga varor och tjänster. Det förutsätter riktlinjer för inköpen och att de som hanterar och avgör inköpen är utbildade och professionella inom området.

De grundläggande principerna för offentlig upphandling anges i, Lagen om offentlig upphandling, LOU, 1 kap. 9 § och gäller för all upphandling av varor, tjänster och byggentreprenader.

Det finns flera olika sätt att köpa in konst. Vid upphandling ställs krav på tydlighet och specifikation både för uppdragsgivaren och för konstnären. För uppdragsgivaren gäller det att specificera avsikten med den konstnärliga gestaltningen, dess placering, tekniska förutsättningar och andra utgångspunkter. Kravet på uppdragsgivaren ökar även avseende att organisera en egen arbetsgrupp eller en professionell jury. Konstnärens arbete ökar i avseende att hålla sig uppdaterad om upphandlingsdokument och att delta i möten.

De tre första alternativen nedan stöds av LOU. I Upphandling med intresseanmälan görs ett urval av konstnärer och i parallellt uppdrag är en fortsättning på direktupphandling.

I princip används följande metoder vid inköp:

Direktupphandling med undantag av konstnärliga skäl

Direktupphandling på grund av att kontraktets värde är lågt

Projekttävling

Upphandling med intresseanmälan

Parallella skissuppdrag

1. Direktupphandling med undantag av konstnärliga skäl

”Direktupphandling med undantag av konstnärliga skäl” är en metod som används mer och mer. Annonsering är frivillig och specifikationen utformas utifrån att enbart en speciell konstnär kan utföra det efterfrågade konstverket. Kraven på att upphandlingen sköts oklanderligt är stora när det gäller de konstnärliga perspektiven. Det krävs ett konstprogram, en särskild konstkommitté med styrkt konstnärlig kompetens och undertecknat protokoll med de konstnärliga perspektiven klart uttryckta. Se kommentar bilaga 3.

Enligt 4 kap. 5 §, LOU, får en upphandlande myndighet använda förhandlat förfarande, utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt som avser byggtreprenader, varor och tjänster om det som ska upphandlas av tekniska eller konstnärliga skäl eller på grund av ensamrätt kan fullgöras av endast en leverantör. Enligt 4 kap. 5 § p 2 LOU kan alltså en upphandlande myndighet göra upphandla utan att annonsera eller i övrigt tillämpa LOU:s procedurregler, så att säga ett formlöst förfarande. Om verket som efterfrågas är unikt kan alltså den upphandlande myndigheten välja leverantör.

Direktupphandling utan annonsering får genomföras om summan ligger under tröskelvärdet, 270 964 kr (2014).

2. Direktupphandling på grund av att kontraktets värde är lågt

Används vid köp av konst som inte överstiger tröskelvärdet. Då görs ingen annonsering eller anbud. Enligt lagändring kommer tröskelvärdet att höjas from 1 juli 2014 till 505 800 kr.

3. Projekttävling

Utöver upphandling förekommer projekttävling enligt LOU:s regler i kap. 14 eller i kap.15 23 § LOU beroende på om värdet kommer över eller under tröskelvärdet. Metoden är användbar när en uppdragsgivare vill få in idéer och utförandet ska ligga längre fram i tid. En viktig skyldighet för uppdragsgivaren är att tävlingen ska annonseras om kontraktsvärdet är över direktupphandlingsgränsen. Projekttävlingar enligt LOU är ett lämpligt förfarande vid uppdrag som avser konstnärlig gestaltning.

4. Upphandling med intresseanmälan

Upphandling med intresseanmälan utgår från annonsering. Det betyder att uppdragsgivaren söker efter konstnärer, konstnärer får på detta sätt möjlighet att marknadsföra sitt konstnärskap. Annonseringen är kärnan i offentliggörandet och genomförs inom upphandlande myndighets verksamhet och med förekommande samarbetspartner. Observera att det är direkt lagstridigt att begära in skisser tillsammans med intresseanmälan, det ger dessutom en möjlighet att överpröva.

Denna process utgår från krav på konstnären, prekvalificering, nya krav på utvalda och ytterligare kvalificering för att få ett skissuppdrag.

5. Parallellt skissuppdrag

Parallellt skissuppdrag används för att ge två konstnärer ett uppdrag för att få flera alternativ av konstnärliga uttryck att välja på. Detta kan ske utan annonsering om värdet är under direktupphandlingsgränsen. Arbetsgruppen för offentlig konst utser två konstnärer som bjuds in till att lämna ett förslag till konstnärlig gestaltning av byggnaden/platsen. Utifrån konstnärernas presentationer av skisserna väljer konstgruppen ut ett förslag som är i enlighet med uppdraget. Skissen kan bestå av modell eller skiss beroende på omfattningen av projektet.

Direktupphandling utan annonsering får genomföras om summan ligger under tröskelvärdet, 270 964 kr (2014).

Bilaga 5 och 6

Avtal och kontrakt

Ett *avtal* är en ömsesidigt bindande överenskommelse om utbyte av prestationer och kan vara muntligt eller skriftligt. Ofta är avtal bundet till att gälla under en viss tid, t.ex. ett serviceavtal. För att undvika tvist ska avtalet vara tydligt och innehålla allt överenskommet. Avtalslagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område, reglerar frågor om avtal. Avtalet ska innehålla uppgifter om vilka parter som sluter avtalet, vad som överenskommits, ekonomiska överenskommelser, hur kvalitén ska bedömas, överenskomna tider, konstnärens tekniska behov för att kunna utföra uppdraget såsom el, vatten, ljus och markarbeten. Minst två exemplar av avtalet ska skrivas under. Ordet avtal kan ses som ett samlingsnamn för de olika typer som finns t ex köpeavtal och anställningsavtal.

Ett *kontrakt* är ett skriftligt avtal som reglerar en överenskommelse mellan två eller flera parter. Kontraktet är mer omfattande än ett avtal och innehåller bestämmelser, klausuler om vad som ska gälla mellan parterna. Kontraktet ska klart redovisa vad som krävs av parterna, vilken tid kontraktet omfattar och vad som gäller vid uppsägning.

En utarbetad mall vid kontraktsskrivande är en god hjälp, men det är alltid viktigt att anpassa kontraktet till de förhållanden som gäller för uppdraget. Kontraktet ska innehålla uppgifter om mellan vilka parter kontraktet är skrivet, hänvisning till en arbetsbeskrivning eller detaljerade uppgifter om vad kontraktet gäller, priset vid undertecknandet och vad som gäller för framtida prishöjningar, betalnings-terminer och förseningsavgifter, hur kvalitén ska bedömas och överenskomna tider.

Det är viktigt att skriva en bekräftelse på att uppdragsgivaren gett ett uppdrag till en bestämd konstnär, samt att vid genomförandet även skriva ett uppdragskontrakt med konstnären.

Bilaga 4

Gåvor och donationer

En gåva/donation är ett konstverk som kommunen eller landstinget inte köper in själv. I kommuner och landsting bör det finnas en skriven anvisning som reglerar förhållningssättet till gåvor och donationer. Den konstansvarige i kommunen/landstinget bör ha mandat att acceptera eller inte acceptera konstverk som gåva eller donation i varje enskilt fall, samt om placering av konstverket.

Förhandsbesked kan ges utifrån genomarbetade skisser, modeller eller ritningar. Konstverket ska vara färdigställt vid överlämnandet. Kommunens/landstingets ekonomiska åtaganden ska klargöras i förväg. Som regel ska inga kostnader åläggas mottagaren vid verkets tillkomst, montering eller underhåll. I samband med varje gåva/donation ska ett avtal upprättas som reglerar de konstnärliga rättigheterna. Konstverk som mottas som gåva/donation får inte konkurrera med eller ersätta konstverk som skulle ha beställts av kommunen eller landstinget.

Gåvan/donationen ska registreras och märkas i sedvanlig ordning i kommunens/landstingets konstregister samt vårdas i likhet med inköpt konst.

Registrering av konst

All konst som köps in av kommun och landsting bör dokumenteras systematiskt genom bilder och text i ett digitalt system. Idag finns program som Sofie, Visma och öppna källor/Open source exempelvis Collective Access. Kalmar konstmuseum använder Collective Access. På uppdrag av Statens konstråd driver Falk Secure Konstdatabasen där stat, kommuner och landsting kan registrera sin konst. Tjänsten har en årsavgift med tillkommande kostnader per verk, beroende på hur många verk som ingår i samlingen. Mindre kommuner med små samlingar kan gå samman, ha underkonton och dela på avgiften.

Ett bra register ska vara enkelt att registrera och inventera i, det ska ge en bra överblick för inköparen och göra registret tillgängligt för medborgarna.

I samband med att samlingarna synliggörs är det viktigt ur upphovsrättslig synvinkel att skriva ett avtal med konstnären eller ansluta sig till Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, BUS.

Bilaga 10

BUS, Bildkonst Upphovsrätt i Sverige

Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, BUS, har specialiserat sig på upphovsrätt för bildkonst. Upphovsrätten skyddar konstnärers och skapande upphovsmäns rättigheter att bestämma över sina verk.

Konst på nätet

Då konstverk ska återges på Internet, eller ett intranät krävs tillstånd från BUS eftersom konstnären har rätt till ersättning. BUS har en prislista för enstaka internetåtergivning och erbjuder avtal då bildanvändare vill lägga ut konst på Internet. För konstsamlingar krävs tillstånd för varje enskilt verk som ingår i samlingen och som ska återges på Internet.

Bilaga 11

Utlåning och förflyttning av konst

Utlåning av konst över längre tid, deposition, kan göras till organisationens verksamheter genom att skriva depositionsavtal där låntagaren förbinder sig att vårda konsten efter gällande riktlinjer och hanteringsföreskrifter. Utöver hanteringsföreskrifterna ska avtalets parter, utlåningsperiod samt försäkringsvillkor framgå. Hänsyn bör tas till verkens känslighet avseende lokalens/platsens säkerhet, luftfuktighet, temperaturförhållanden, luxtal och konst/dagsljus. Innan utlån ska konstverkets status registreras hos långivaren.

När landstings eller kommunalt driven verksamhet övergår i privat eller kollektiv/föreningsdriven verksamhet kan konsten vara deponerad i lokalerna,

men landstinget/kommunen äger fortfarande konsten. Det måste då regleras i avtal beträffande ägande, förvaltning och underhåll.

Vid känsliga konsttransporter bör specialtransportföretag som är vana vid hantering av ömtåliga och värdefulla föremål anlitas. De har specialutrustade bilar och lagerlokaler av högsta säkerhetsklass. Personalen ska vara utbildad i att hantera oersättliga musei- och konstföremål.

Bilaga 7 och 8

Underhåll, gallring, inventering och förvaring

Kommunen/landstinget bör utse en person med kompetens och mandat att ansvara för underhåll, förvaring, inventering och gallring av konsten. Vid skador på konsten kontaktas konstnären för att reparera eller ta bort verket.

Om skadad konst utgör en fara för allmänheten bör den avlägsnas. Rör det sig om skador på lös konst kan kommun/landsting kontakta konservator vid Kalmar läns museum eller få råd av Kalmar konstmuseum för vidare kontakter.

Offentlig konst, gjord för en speciell plats eller byggnad kan ibland behöva tas bort vid ombyggnation. Om det finns möjlighet ska det i första hand placeras på ett nytt ställe vid samma inrättning. Kommun/landsting/ägaren har rätt att inte sätta upp verket igen eller att utsortera genom destruktion, i båda fallen ska konstnären meddelas. Huvudmannen har inte rätt att göra ingrepp i verket utan konstnärens tillstånd med hänvisning till upphovsrätten.

Konst som återlämnats från olika förvaltningar och inte längre är aktuella att placera ut igen kan gallras ut och omregistreras separat. Denna konst bör bokföras som arkiverad och redovisas separat från övrig kommunal/landstingsägd konst.

Konstsamlingar beskrivs utifrån antal verk, tekniker, mått, konstnärens biografi, inköpets bakgrund, inköpspris och säljare, unicitet samt kompletteras med en plan för eventuella åtgärder och gallring. Viktigt är att verken dokumenteras när de är färdiga, vid skada eller vid borttagande och en kort beskrivning av eventuella händelser.

Alla kommuner och landsting bör ha konsten inventerad tillsammans med en underhålls- och driftsplan, inklusive skyltning av konsten. I revisionen ingår inventering av konst utifrån dess värde, stickprov bör göras varje år. Vart tredje år bör konsten och konstsamlingen inventeras grundligt. Planen bör omfatta såväl löpande underhåll som objektspecifika insatser och ingå i kommunens/landstingets verksamhetsplan och budget. Konsten ska ingå i det administrativa systemet för drift och underhåll.

Konstsamlingen bör förvaras säkert för brand, stöld och ha rätt klimat- och ljusförhållanden.

Bilaga 9 och 10.

Värdering och försäljning av konst

Av utrymmesbrist eller ekonomiska skäl kan kommuner och landsting sälja verk ur samlingarna för att investera i ny konst och vitalisera samlingen. Vid försäljning bör kriterierna för samlingens ändamål beaktas så att valet av verk överensstämmer med kriterierna. Att sälja gammal sliten konst är ekonomisk betydelseöst och kan skapa badwill. Konsthandlare och auktionsfirmor kan värdera konst. Större konstmuseer kan också hjälpa till med kunskap om konstnärer och genrer. Försäljning av konstverk bör alltid föregås av ett politiskt ställningstagande och beslut.

Stöld och skadegörelse

Konst bör alltid försäkras genom respektive ägare, kommuns/landstings försäkring. Vid skada eller stöld ska ansvarig tjänsteman underrättas och rådfrågas om åtgärder. Vid underhåll och reparation ska om möjligt konstnären och en konstexpert anlitas för att åtgärderna ska ske på ett professionellt sätt. Statens konstråd kan ge råd om vård av offentlig konst.

Bilaga 14

MU-avtalet

MU-avtalet är ett statligt avtal inom bild- och formkonst som reglerar hur förhandling ska gå till och hur avtal ska slutas mellan en utställande konstnär och en arrangör i samband med en utställning, samt ersättning till konstnären vid medverkan och utställningar. Avtalet är vägledande för samtliga organisationer som får statligt stöd för att ställa ut samtida bild- och formkonst.

I enlighet med Kalmar läns konstpolicy ska avtalet tillämpas inom all offentlig verksamhet med konstnärer.

Bilaga 1

Övrigt

Stipendier

Många kommuner, landsting och regioner har kulturstipendier som konstnärer kan söka. För internationella utbyten kan konstnärer söka genom IASPIS, International Artist Studio Program in Sweden. IASPIS har ateljéer både i Sverige och utomlands och stipendierna omfattar arbets- eller studievistelser och utställningar utomlands och internationella samarbetsprojekt.

Artist-in-residence är ett program där konstnärer eller utställnings curatorer tillfälligt kan fördjupa sig i ett område. De får möjlighet att möta nya platser, människor och kulturer och kan initiera samarbeten och idéutbyten. Det finns många tvärdisciplinära Artist-in-residencies där konstnärer får möjlighet att utveckla och experimentera med processer utan krav på färdiga resultat i form av en konventionell utställning. IASPIS erbjuder Artist in residence.

Bilaga 12

Hemsidor för konst i regionen

Några av länets kommuner har en plats på sin hemsida där lokala konstnärer får presentera sig. Det finns även en regional hemsida, www.konstik.se där konstnärer, konstmuseer, konsthallar, gallerier och konstföreningar kan lägga ut information om sin verksamhet och informera om aktuella uppdrag.

Bilaga 14

Bilaga 1

MU-avtalet

MU-ramavtalet har träffats mellan svenska staten och KRO/KIF, Svenska Tecknare och Svenska Fotografers Förbund. Ramavtalet reglerar *dels* hur förhandling ska gå till och hur avtal ska slutas mellan en utställande konstnär och en arrangör i samband med en utställning, *dels* ersättning till den utställande konstnären för att hans eller hennes verk visas på utställningen.

MU-normalavtal är ett avtal som har tagits fram gemensamt av flera aktörer från konstscenen och ska användas som grund för det enskilda avtal som ska träffas mellan en utställande konstnär och en arrangör inför en utställning. MU-normalavtal bygger på MU-ramavtalet.

Utställningsersättning och mervärdesskatt

Skattetekniskt bör utställningsersättning kunna betraktas som ersättning för upplåtelse av konstnärens visningsrätt (upphovsrättsersättning). Ersättningen blir en omsättning i konstnärens verksamhet och debiteras med moms (25 %). Ersättningen är inte betalning för utfört arbete. Den orsakar därför inte skyldighet för arrangören att betala sociala avgifter och innehålla preliminär A-skatt i de fall mottagaren saknar F-skattsedel. Det saknar alltså betydelse om konstnären betalar A-skatt eller F-skatt. Om moms skall betalas ut styrs av om konstnären driver näring, dvs. deklarerar sin verksamhet på NE-blankett.

Enda gången utställningsersättning skall betalas ut utan att moms läggs på ersättningen är när konstnären driver sin verksamhet som hobby. Då föreligger ingen näringsverksamhet och moms blir inte aktuellt.

De konstnärer som inte är registrerade för moms skall bokföra momsen och sen redovisa den i sin självdeklaration kommande vår. Om konstnären deltar i många utställningar med utställningsersättning bör konstnären momsregistrera sig.

Bilaga 2

Lös konst

Förslag till riktlinjer vid inköp av lös konst

Lös konst betyder att verken går att flytta och inte är bundna till en plats eller lokal. Utifrån kommunens/landstingets konstpolicy och riktlinjer görs inköp av lös konst för att allmänheten ska få ta del av samtida konst och att länets konstliv ska gynnas.

Kriterier för konstinköp

Inköp av konst ska göras med god spridning avseende konstnärskap, material, uttryck och tekniker. Konstverket ska tillföra något till platsen, rummet eller sammanhanget.

Inköp av samtida konst och konsthantverk ska även inkludera verk av idé-baserad/konceptuell karaktär.

Inköp ska företrädesvis göras från samtida professionella, nu verksamma, konstnärer.

Inköp av konst ska beakta jämställdhet, mångfald och ålder.

Konstsamlingen ska spegla strömningar i tiden och inköpen ska även omfatta idébaserade, konceptuella och processinriktade verk*.

Inköpsplatser

För att främja regionens konstnärer ska inköp av konst primärt göras på utställningar i gallerier, konstinstitutioner eller konstföreningar. Inköp kan även göras på etablerade gallerier nationellt eller internationellt med syftet att ge medborgarna en variation av uttryck. Offentlig upphandling ska beaktas vid större inköp av lös konst.

Metod för inköp av lös konst

Konstgruppen inventerar vilka behov kommunen/landstinget har under året. Inköpen bör göras under hela året och därför ska konstgruppen hålla sig informerad om vilka utställningar som finns planerade. Förslag tas fram och konstansvarig gör inköpen eller delegerar det till någon i konstgruppen. Nyinköpen bör följa kriterierna i konstpolicy. När inköpen gjorts av konstgruppen ska de registreras och visas för allmänheten i en utställning eller på nätet för att tillgängliggöra konsten ur ett demokratiskt perspektiv.

Förvaltning av lös konst

Varje verk ska dokumenteras, fotograferas, märkas, registreras och kontinuerligt läggas in i en egen databas. Konstnärerna rapporterar till BUS i vilken kommun eller landsting deras verk är placerat. Kommunens/landstingets konstsamlings-

register ska årligen underhållas och revideras för att vara aktuellt. För att detta skall kunna ske är det av yttersta vikt att alla anställda känner till kommunens/landstingets policy för konstinnehav och respekterar fattade beslut. Konstsamlingen ska deponeras i kommunens/landstingets verksamhets- och förvaltningslokaler. Eventuellt lån till stat, andra kommuner eller landsting ska ske skriftligt till konstansvarig.

Utplacering av konstverk i förvaltningslokaler och verksamheter

Vid utplacering av offentlig konst inom organisationens förvaltningar och verksamheter ska det alltid finnas en kontaktperson på plats som för anteckningar om byte, flytt av konstverk eller stöld. Det bör finnas blanketter för trasig eller saknad konst. Konstverket bör dokumenteras på plats. Det är också viktigt att utbilda de anställda om offentlig konst och om den lösa konst som finns i lokalerna. Det kan göras i samråd med länets konstkonsulent, konsult eller Ölands folkhögskola/konstskola.

Aktivering av kommuners och landsting konstsamlingar

Samlingarna kan vara intressanta ur flera aspekter och därför lämpliga för utgångspunkt i föreläsningar och samarbeten med konstinstitutioner. Det medverkar till att göra samlingarna levande och tillgängliga den för allmänheten.

*Konstnärer kan arbeta i olika material, tekniker och uttryckssätt och i idé-baserade, konceptuella och processinriktade metoder. Genom att vidga inköpen bredd kan även konstnärer som väljer att arbeta i mindre traditionella tekniker inkluderas i kommunernas/landstingets konstsamlingar. Ett verk av konceptuell karaktär kan vara att en konstnär arbetar i dialog med en personal- eller patient-grupp med att framställa ett verk till en specifik plats inom den aktuella verksamheten.

Bilaga 3

Förslag på rutin för konstnärlig gestaltning eller byggnadsanknuten konst

I samband med upphandling av en byggnadsentreprenad avsätts medel enligt 1 % -regeln för ny- eller ombyggnation. Pengarna kommer från den förvaltning som har ansvaret för att tillämpa 1 % -regeln vid gestaltande eller byggnadsanknuten konst.

Utifrån fastlagd inriktning hålls ett planeringsmöte med byggprojektledaren, arbetsgrupp för offentlig konst och en konstkunnig konsult. Mötet bör ske så snart byggprojektledare är utsedd och ska behandla gestaltning och tidsplan samt kriterier och tillvägagångssätt vid val av konstnär.

Därefter håller arbetsgruppen ett möte med brukarna, eller deras företrädare, för information om gestaltning, tidsplan, kriterier och tillvägagångssätt för val av konstnär. Mötet bör ske i samband med programskrivningen för projektet.

Vid efterföljande möte presenterar konstkonsulten ett urval konstnärer för arbetsgruppen. Beroende på hur stort projektet är och hur upphandling av konsten kommer att ske väljs förfaringssätt. De tre första alternativen nedan stöds av LOU. I Upphandling med intresseanmälan görs ett urval av konstnärer och i parallellt uppdrag får genomföras som en direktupphandling när värdet är lågt. Inköp görs enligt följande:

Direktupphandling med undantag av konstnärliga skäl – en konstnär utses för hela uppdraget.

Direktupphandling på grund av att kontraktets värde är lågt – Använda vid köp av konst som inte överstiger tröskelvärdet. Då görs ingen annonsering eller anbud.

Projekttävling – där konstnärer bjuds in genom annonsering.

Upphandling med intresseanmälan – en konstnärlig projektledare som är ansvarig för urvalet av konstnärer. Metoden används vid större ny- eller ombyggnationer.

Parallellt skissuppdrag – två konstnärer bjuds in att lämna skissförslag på konstnärlig gestaltning till ny- eller ombyggnation.

När val av konstnärer är gjort av byggprojektgruppen kontaktas konstnärerna och bjuds in till byggprojektgruppen för information om byggnationen.

En bekräftelse skrivs av uppdragsgivaren som ger konstnärerna ett skissuppdrag. I bekräftelsen står tydligt om uppdragets omfattning, tidsplan med mötestid för presentationer, skissarvode och upphovsrätt. Tid till första presentation kan variera mellan 3-6 månader beroende av uppdragets storlek.

Då skissförslagen inkommit utvärderar arbetsgruppen förslagen utifrån uppsatta kriterier. Arbetsgruppen utser vem som får uppdraget.

Beroende på vilket förfaringsätt man väljer för att köpa in konst hänvisas till LOU bestämmelser för projekttävling i 14 kap.

Konstnärerna meddelas vem som utsetts för uppdraget. Avtal för den konstnärliga gestaltningen skrivs mellan uppdragsgivare och konstnär.

Konstnären utför den konstnärliga gestaltningen i samråd med byggföretag och uppdragsgivarens projektledare. Under genomförandefasen krävs att konstnären, byggföretag och brukare har täta kontakter.

Konstnären dokumenterar processen avseende information, deltagande i byggmöten, tekniska installationer och specifikationer samt avtal och förhållanden med eventuella underleverantörer.

Konstnären levererar underhållsplan med materialval, skötselråd och kontaktuppgifter till leverantörer mm till uppdragsgivaren.

Uppdragsgivaren levererar och monterar skyltar till den konstnärliga gestaltningen. Skyltens utformning och placering sker i samråd med konstnären. Skyltningen kan också levereras av konstnären och ingå i avtalet mellan konstnär och uppdragsgivare.

Den konstnärliga gestaltningen invigs och pedagogiska projekt genomförs.

Uppdragsgivaren utser en ansvarig tjänsteman på plats för tillsyn av konstverket. Den personen ska kontakta uppdragsgivarens konstansvarige om något går sönder eller blir stulet.

Budgeten för underhåll av konst revideras utifrån det nya konstverkets villkor.

Att tänka på:

Håll kontakt med upphandlingsenhet och jurist i kommun/landstinget.

Avsätt medel för underhåll och budgetera för det från början.

Uppdragsgivaren ska skriva minnesanteckningar från varje möte under hela processen.

Avtala vem som gör skyltningen och om det ska ingå i kostnaderna för offentliga konsten.

Tänk på att avtalen som skrivs ska uppdateras inför varje nytt projekt.

Uppdragsgivaren bör teckna ett avtal med BUS om internetåtergivning av den offentliga konsten.

Bilaga 4

Avtal om konstnärlig gestaltning

Mellan kommun/landsting och konstnären NN har följande avtal träffats.

Namn på konstnär:

Kontaktuppgifter

Personnummer, mejl, adress och telefonnummer

Bakgrund

Uppdragets bakgrund, syfte och inriktning

Plats

Ange var den konstnärliga gestaltningen ska placeras, fastighet och verksamhet.

Tid

Detta avtal gäller från den år-mån-dag. Gestaltningen ska vara färdigställd för slutbesiktning senast den år-mån-dag.

Villkor för den konstnärliga gestaltningens genomförande

Den konstnärliga gestaltningen ska ske under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:

Att ekonomiska förutsättningar är klara och beslutade och att reserverade medel står i paritet med genomförande och underhåll av konstverket.

Att erforderliga myndighetstillstånd (bygglov mm) är beviljade.

Åtagande

NN åtar sig att för uppdragsgivarens räkning utföra en konstnärlig gestaltning inom fastigheten xx. Konstnären får ändra och/eller bearbeta förslaget samt dess slutliga utförande om parterna är överens om detta. Dock ska grundkompositionen i största möjliga omfattning följas. I den konstnärliga gestaltningen ingår monterring, avtalade pedagogiska insatser, avtalad medverkan vid invigning samt manual och skötselråd.

Ersättning

Konstnärens ersättning är XX kronor, exklusive mervärdesskatt.

Följande kostnader ingår i ersättningen

Arvode, sociala avgifter, skatter, material, tillverkning, resor, traktamente, underleverantörer, lokalhyra, och eventuellt försäkringar.

Uppdragsgivarens åtagande

Uppdragsgivaren ska ta största möjliga hänsyn till konstnärernas önskemål så att god samverkan uppnås mellan miljö och konstverk.

Uppdragsgivarens ansvarar för samordning, tillstånd och utförande av tekniska anläggningsåtgärder såsom fundament, markarbeten, ljus och vatten. Frakt och försäkring bör om inget annat avtalats skriftligt, bekostas av uppdragsgivaren.

Uppdragsgivaren har inte rätt att utan konstnärernas medgivande utföra förändringar av konstverket eller till konstverket hörande installationer.

Betalningsplan

Ersättningen betalas enligt följande:

När detta avtal är underskrivet och arbetet påbörjas, X kronor (ex 20 %)

När arbetet är till hälften utfört, X kronor(ex 30 %)

När arbetet är utfört till X %, X kronor (ex 40 %)

Resterande ersättning utbetalas när konstverket är slutbesiktigt och godkänt av berörda förvaltningar den år-mån-dag, X kronor (ex 10 %)

Vid mindre uppdrag är det brukligt med 50 % då avtalet är underskrivet och 50 % då konstverket är slutbesiktigt.

Faktura betalas inom 30 dagar efter mottagandet.

Upphovsrätt

Upphovsrätten till konstverket, skisser och arbetsmaterial ligger kvar hos konstnären med de undantag som framgår av detta avtal. Överlåtelsen innefattar rätt för uppdragsgivaren till reproduktion av konstverket genom fotografering eller tryck i trycksaker, offentliga handlingar och bildarkiv. Ersättning för denna reproduktionsrätt är inberäknat i ersättningen för konstverket. Rätten innefattar inte reproduktion i kommersiellt syfte.

Försäkring

De delar av arbetet, som utförs eller förvaras i konstnärens arbetslokal, ska hållas stöld-, brand- och vattenskadeförsäkrade av konstnären. De delar av arbetet som utförs eller förvaras på den plats där det ska monteras, ska försäkras av uppdragsgivaren i samma avseende. Försäkring av konstverk under transport bör, om inget annat avtalas, skriftligt bekostas av uppdragsgivaren.

Uppsägning

Kan konstnären inte fullgöra sina åtaganden enligt detta avtal har uppdragsgivaren rätt att avbryta arbetet med konstnären. Nyttjanderätten av skisser och modeller

kan i dessa fall, om nödvändigt, upplåtas till uppdragsgivaren för att avsluta arbetet i enlighet med nedan specificerat tillägg. Uppdragsgivaren har rätt att efter de skisser som konstnären tagit fram och med iakttagande av konstnärens ideella rätt fullborda arbetet.

Tillägg

Uppdragsgivaren har endast rätt att förfoga över skisser, kartonger och modeller som utarbetats av konstnären för att fullgöra uppdraget.

Hävning/avtalsbrott

Vid avtalsbrott av väsentlig betydelse äger part rätt att häva avtalet. Hävande part är berättigad till skadestånd för ekonomisk skada som uppkommer på grund av avtalsbrottet.

Force majeure

Part är befriad från påföljd för bristande uppfyllelse av avtalsförpliktelse om den bristande uppfyllelsen beror på omständigheter som part inte råder över och som hindrar part från att fullgöra förpliktelsen. Så snart hindret uppfört ska förpliktelsen fullgöras på avtalat sätt.

Omständigheter som avses i första stycket är krig, krigshandling, myndighets åtgärd, konflikt på arbetsmarknaden, naturkatastrof eller andra liknande händelser.

För att få befrielse enligt första stycket ska part utan dröjsmål meddela motparten härom.

Ändringar i avtalet

Ändringar och tillägg till avtalet ska vara skriftliga och undertecknade av behörig företrädare för båda parter för att vara giltiga.

Tvist

Tvist i anledning av ingånget avtal skall avgöras vid [tingsrättens namn] med tillämpning av svensk rätt. Konstnären skall inte få avbryta eller uppskjuta fullgörande av de prestationer, som kommer att åvila konstnären enligt beställning under åberopande av att tvisteförfarande påkallats eller pågår.

Detta avtal är upprättat i två (2) likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Datum För kommun/landsting

Namn Handläggare

Beställningen bekräftas

Ort och datum

Konstnär

Bilaga 5

Förslag på avtal vid parallellt skissuppdrag

Namn på konstnär:

Kontaktuppgifter

Mejl, telefonnummer och adress för ev återsändning av skissmaterial

Bekräftelse

Härmed bekräftas att NN får uppdragsgivaren uppdrag att lämna ett skissförslag till konstnärlig gestaltning av xx.

Bakgrund

Uppdragets bakgrund, hur många som är inbjudna, uppdragets omfattning, syfte och inriktning.

Plats

Ange var den konstnärliga gestaltningen är tänkt att placeras, fastighet, verksamhet.

Ersättning

Ange ersättningen för gestaltningen exklusive moms.

Uppdragsgivarens åtagande

Uppdragsgivarens ansvarar för samordning och erforderliga tillstånd, utförande av tekniska anläggningsåtgärder såsom fundament, markarbeten, ljus och vatten. Frakt och försäkring av konstverk bör, om inget annat avtalas, skriftligt bekostas av uppdragsgivaren.

Kostnader som täcks av ersättningen

Arvode, sociala avgifter, skatter, material, tillverkning, resor, tillstånd, traktamente, ev. underleverantörer.

Presentation av skissuppdraget

Ange på vilket sätt skissen ska presenteras, antal skisser/kartonger, format/skala, modell, skriftlig beskrivning eller andra presentationstekniker.

Tid

Ange tidplan för presentation av skissförslag samt andra händelser. Ange när det parallella uppdraget är avslutat, hur och när det meddelas vem som ska få uppdraget att utföra den konstnärliga gestaltningen. Ange tid för återlämnande av skissförslagen.

Uppdragsgivarens projektgrupp

Uppdragsgivarens projektledare, brukare, konstkunnig, tjänsteman inom kultur som har mandat att fatta beslut.

Offentliggörande

Ange om tävlingsförslagen ska offentliggöras och visas.

Upphovsrätt

Uppdragsgivaren får förfoga över skisser och annat material om detta behövs för fullbordandet av den konstnärliga gestaltningen i enlighet med skisserna. I övrigt äger konstnären såväl upphovsrätt som äganderätt till skisser och annat material.

Uppsägning

Kan konstnären inte fullgöra sina åtaganden enligt detta avtal har uppdragsgivaren rätt att avbryta arbetet med konstnären. Nyttjanderätten av skisser och modeller kan i dessa fall, om nödvändigt, upplåtas till uppdragsgivaren för att avsluta arbetet i enlighet med nedan specificerat tillägg. Uppdragsgivaren har rätt att efter de skisser som konstnären tagit fram och med iakttagande av konstnärens ideella rätt fullborda arbetet.

Tillägg

Uppdragsgivaren har endast rätt att förfoga över skisser, kartonger och modeller som utarbetats av konstnären för att fullgöra uppdraget.

Hävning/avtalsbrott

Vid avtalsbrott av väsentlig betydelse äger part rätt att häva avtalet. Hävande part är berättigad till skadestånd för ekonomisk skada som uppkommer på grund av avtalsbrottet.

Force majeure

Part är befriad från påföljd för bristande uppfyllelse av avtalsförpliktelse om den bristande uppfyllelsen beror på omständigheter som part inte råder över och som hindrar part från att fullgöra förpliktelsen. Så snart hindret uppfört ska förpliktelsen fullgöras på avtalat sätt.

Omständigheter som avses i första stycket är krig, krigshandling, myndighets åtgärd, konflikt på arbetsmarknaden, naturkatastrof eller andra liknande händelser.

För att få befrielse enligt första stycket ska part utan dröjsmål meddela motparten härom.

Ändringar i avtalet

Ändringar och tillägg till avtalet ska vara skriftliga och undertecknade av behörig företrädare för båda parter för att vara giltiga.

Tvist

Tvist i anledning av ingånget avtal skall avgöras vid [tingsrättens namn] med tillämpning av svensk rätt. Konstnären skall inte få avbryta eller uppskjuta fullgörande av de prestationer, som kommer att åvila konstnären enligt beställning under åberopande av att tvisteförfarande påkallats eller pågår.

Kontaktpersoner

Namn, mejl och telefonnummer

Detta avtal är upprättat i två (2) likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Med vänliga hälsningar

Namn

Bilaga 6

Metod för projekttävling

Projekttävling är ett särskilt upphandlingsförfarande för vilket det finns egna bestämmelser i upphandlingslagen och på vilket de övriga bestämmelserna i upphandlingslagen inte tillämpas, till exempel om hur lämpliga anbudssökandena eller anbudsgivarna är. Upphandlingslagen tillämpas på projekttävlingar som leder till tjänsteupphandling samt på projekttävlingar där priser eller ersättningar betalas till deltagarna.

En jury med ordförande utses av uppdragsgivarens konstgrupp. Juryn ska ha en sådan sammansättning som krävs enligt 14 kap. 7 § LOU. Uppdragsgivaren annonserar om projekttävlingen. Innehållet i annonsen varierar beroende på om det är fråga om en projekttävling där värdet överstiger tröskelvärden eller en tävling där värdet understiger tröskelvärden.

Ett tävlingsbidrag får presenteras för juryn endast på ett sådant sätt att det inte framgår vem som har lämnat ett enskilt bidrag. Anonymiteten skall gälla fram till dess juryn har lämnat sitt yttrande eller meddelat sitt beslut.

Vid granskningen får endast de kriterier som angetts i annonsen om projekttävlingen beaktas.

Då svarstiden gått ut:

Då tävlingsförslagen inkommit utvärderar juryn förslagen utifrån uppsatta kriterier. Juryn utser vem som får uppdraget, lämnar ett undertecknat protokoll i vilken tävlingsbidragen rangordnats. Protokollet ska innehålla en motivering till rangordningen samt de kommentarer och klargöranden som det finns behov av att göra enligt 14 kap 9 § LOU och offentliggjort beslutet.

Utsedd konstnär bjuds in till arbetsgruppen för ytterligare information om byggnationen.

Juryns uppdrag är slutfört när konstnär är utsedd och underskrivet protokoll lämnats till uppdragsgivaren.

Ett avtal skrivs mellan uppdragsgivare och konstnär för den konstnärliga gestaltningen. I avtalet står tydligt om uppdragets omfattning, tidsplan med mötestid för presentationer, arvode och upphovsrätt. Tid till första presentation kan variera mellan 3-6 månader beroende av uppdragets storlek.

Konstnären utför den konstnärliga gestaltningen i samråd med eventuell byggföretag och uppdragsgivarens projektledare. Under genomförandefasen krävs att konstnären, byggföretag och brukare har täta kontakter.

Konstnären dokumenterar processen avseende information, deltagande i byggmöten, tekniska installationer och specifikationer samt avtal och förhållanden med eventuella underleverantörer

Uppdragsgivaren eller konstnären levererar och monterar skyltar till den konstnärliga gestaltningen.

Konstnären levererar underhållsplan med materialval, skötselråd och kontaktuppgifter till leverantör mm.

Den konstnärliga gestaltningen invigs och eventuella pedagogiska projekt genomförs.

Arbetsgruppen ansvarar för att gestaltningen är förankrad hos brukarna genom att den används pedagogiskt, estetiskt och identitetsskapande.

Arbetsgruppen ansvarar för presskontakter och marknadsföring under genomförande och slutförande.

Uppdragsgivaren utser en ansvarig tjänsteman för konstverket på plats. Den personen ska kontakta ansvarig hos uppdragsgivaren om något går sönder eller blir stulet.

Budgeten för underhåll av konst revideras utifrån villkoren för det nya konstverket.

Exempel på uppgifter i inbjudan till konstnärlig gestaltning – se bilaga 5

Bilaga 7

Låneavtal

Dnr xxx

Låntagare

Namn
Adress
Mejl
Telefon

Kontaktperson hos långivare

Namn
Mejl
Telefon

Syfte

Placering

Lånetid

Låneobjekt

Konstnär/verkets namn

Konstverkets reg.nr/teknik

Försäkringsvärde

Låntagaren ansvar för att konstverket hanteras och transporteras på ett professionellt sätt och att verket hålls försäkrat till angivet värde. Kommun/landsting (långivare) ska ersättas av låntagare för åtgärdskostnader vid eventuella skador på verket eller enligt försäkringsvärde vid förlust.

För låntagare

Datum

För långivare

Datum

Kommun/Landsting

Bilaga 8

Exempel på avtal om deposition av konstverk

Avtalsparter

Kommun/landstingets parter xx

Avtal

Detta avtal reglerar den kommun/landstingsägda konsten i fastighet/byggnad/verksamhet xxxxx

xx mottar för fastighet/byggnad/verksamhet konstverk, enl specifikation, av kommun/ landsting i deposition

Med konstverk avses verket med tillhörande ram, sockel, teknisk installation eller annan anordning som tillhör verket.

Kommun/landsting, långivare kan tillfälligt och under begränsad tid återta deponerade konstverk för utställnings- och forskningsverksamhet.

Depositionsmottagaren har rätt att när som helst återlämna konstverk.

Kommun/ landstingets åtagande

Utse konstansvarig som kontaktperson för depositionen.

Deponera överenskommet konstverk hos mottagaren enligt bifogad daterad förteckning över depositionsinnehav.

Hålla konstverket försäkrat.

Vid återlämnande eller återtagande av enskilda verk ur depositionen ska det verifieras genom en uppdaterad förteckning över depositionsinnehav.

Depositionsmottagares åtagande

Mottagaren ska ha en person på plats som är ansvarig kontaktperson.

Ansvara för att den deponerade konsten hålls placerad enligt, i avtalet, överenskommen plats.

Årligen inventera depositionen, avseende smuts, skador, förändrade förhållanden.

Förvara och hantera konstverket så att det inte skadas.

Inte göra några ingrepp på konstverk eller tillhörande anordning.

Konstverket ska vara placerat i utrymme som förutsätts lämna erforderligt skydd mot brand, fukt och annan menlig verkan och vara placerade så att de inte tar skada genom värmestrålning, blekning eller plötsliga temperaturväxlingar.

Anmäla förändringar, som kan ha betydelse för konstverkens säkerhet, till huvudmannen.

Stöld ska omedelbart anmälas till kommun/landsting, långgivare och polis, anmälan till kommun/landsting, långgivare ska kompletteras med kopia av polisanmälan.

Saknat eller på annat sätt försvunnet konstverk ska omedelbart anmälas till kommun/landsting, långgivare.

Kommun/landsting, långgivare ska ersättas med självrisk för skadat eller förlorat konstverk i samband med inbrott. Ersättning ska ske enligt gällande marknadsvärde.

Vid omplacering av konstverken ska kommun/landsting, långgivare underrättas för medgivande och uppdatering av uppgifter i konstregistret.

Skada ska anmälas till kommun/landsting, långgivare samt med en beskrivning av hur skadan uppkommit.

Ansvara för kostnader för skador som uppkommit genom oaktsamhet eller att mottagaren inte följt anvisningar för vård eller förvaring.

Återlämna konstverket vid depositionstidens slut.

Mottagaren ska iaktta upphovsrättslagen. Konstnärens upphovsrätt är skyddad i lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk(SFS 1960:729). Information finns på www.KRO.se alt www.BUS.se.

Avtalstid

Avtalet gäller från år-mån-dag och tills vidare. Avtalet kan när som helst sägas upp av endera parten. Uppsägningen ska vara skriftlig. Uppsägningstiden är tre månader från uppsägningsdatum. Återlämnandet verifieras genom en uppdaterad förteckning av depositionsinnehav.

Vid avtalets upphörande inventeras konstverket och återlämnas till kommun/landsting, långgivare. Konstregistret uppdateras efter de nya förhållandena.

Detta avtal har upprättat i två(2) likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Ort, datum och underskrifter.

Bilaga 9

Förvaring och förflyttning av konst

Vid förvaring av konst bör utrymmet vara säkert för inbrott och brand, samt ha rätt klimat och ljus.

Målningar bör förvaras stående eller hängande. I magasin utnyttjas utrymmet väl med utdragbara nätramar, tavlor blir lättillgängliga och hanteringen är skonsam.

Grafiska blad bör ligga i lådor mellan syrafria ark. Är grafiken ramad är det bra om den hänger eller står på en list.

Innan ett konstverk lånas ut bör eventuella skador registreras.

Konstansvarig ska kontaktas vid förflyttning av konstverk.

Vid förflyttning av konstverk används vita bomullshandskar och packning ska ske med bubbelplast.

Bilaga 10

Inventering

Inköpta verk av fast och lös konst ska inventeras. Konstverk definieras som unika föremål gjorda i ett exemplar eller en numrerad upplaga och med känd upphovsman och/eller historik. Exempel på konstverk är målningar, grafik, skulpturer, fotografier, videoverk/rörlig bild samt konsthantverk, glas och textil.

Inventering bör göras i enlighet med Riksrevisionens anvisningar och alltid utföras av minst två personer. En blankett används för att samla in uppgifter om konstverket och dess placering. Registrering bör ske i en databas. Konstverken ska fotograferas med digitalkamera. En inventarienummerserie ska upprättas för konstföremålen och varje föremål ska ges ett identitetsnummer eller streckkod. Identiteten anges på konstverkets baksida eller med diskreta pappersetiketter som fästs på ramens eller kartongens baksida, skulpturens undersida eller motsvarande.

Den verksamhet där konst placerats har ett ansvar att förslagsvis vart 3:e år göra en inventering av konsten utifrån de inventeringslistor som skickats ut.

Följande bör kontrolleras

Saknas konstverket?

Är konstverket undanställt? Konst som inte är utplacerade ska alltid förvaras i kommunens/landstingets särskilda konstförråd.

Är konstverket nedsmutsat eller dammigt?

Är ramen hel eller skadad?

Är glaset trasigt, finns det sprickor i glaset?

Finns det klotter på konstverket?

Måleri: finns det hål i duken, färgbortfall eller annan åverkan?

Grafik: teckningar eller liknande: har bladet åkt på sned i passepartouten?

Textil: har monteringen lossnat?

Konsthantverk, skulptur eller liknande: finns det sprickor eller delar som har lossnat?

Fungerar tillhörande tekniska installationer, såsom ljus, ljud, vatten eller rörliga delar?

I samband med reovering, flytt, upphandling av verksamheter, görs mer omfattande inventeringar av fackmän.

Bilaga 11

Upphovsrätt

Framställningar i tal eller skrift, datorprogram, databaser, musikaliska och sceniska verk, bildkonstverk, byggnadskonst, brukskonst – liksom alla typer av andligt skapande av ett litterärt eller konstnärligt verk – är skyddade genom upphovsrättslagen. Lagen ger konstnärer, författare, kompositörer eller andra skapande personer rätt att bestämma över hur deras litterära eller konstnärliga verk ska användas.

För att ett alster ska anses vara ett verk måste det ha uppnått verkshöjd. Det innebär att verket ska visa upp originalitet eller individuell särprägel som ett resultat av upphovsmannens personliga skapande. Det är med andra ord upphovsmannens säregna sätt att uttrycka något som skyddas, inte de idéer eller fakta som verket kan innehålla.

Upphovsrätten regleras i upphovsrättslagen (1960:729). Kompletterande bestämmelser finns i upphovsrättsförordningen (1993:1 212) och internationella upphovsrättsförordningen (1994:193). Källa Regeringskansliets webbsida

En upphovsman har ekonomiska och ideella rättigheter till sitt verk. Rättigheterna avser verket både i dess ursprungliga form och när det finns tillgängligt i ändrad form (såsom en översättning eller bearbetning). Upphovsrätten varar under upphovsmannens livstid och 70 år efter hans eller hennes död. Se länken nedan angående Upphovsrätt, Regeringskansliet.

www.regeringen.se/content/1/c4/26/85/146cffc2.pdf

Upphovsmannen har:

Ekonomiska rättigheter

Rätt att tillåta eller förbjuda mångfaldigande av verket, till exempel fotokopiering eller annan kopiering.

Rätt att göra verket tillgängligt för allmänheten, dvs. att framföra verket offentligt, att visa det offentligt eller att sprida exemplar av verket.

Ideella rättigheter

Rätt att – i den omfattning och på sätt som god sed kräver – bli namngiven i samband med att verket utnyttjas.

Rätt till respekt för verket. Det innebär att verket inte får ändras eller göras tillgängligt för allmänheten i en form eller i ett sammanhang som är kränkande för upphovsmannens litterära eller konstnärliga anseende eller egenart.

De ideella rättigheterna ska alltid iakttas. Exempelvis får man lov att citera ur offentliga verk, men källan ska namnges. De ekonomiska rättigheterna kan också, till skillnad från de ideella, överlåtas på en annan person.

I 2 kapitlet upphovsrättslagen finns bestämmelser som inskränker upphovsrätten, till exempel framställning av exemplar för privat bruk och rätten för andra att citera ur offentliggjorda verk.

SOU 2011:32 En ny upphovsrättslag

SOU 2010:24 Avtalad upphovsrätt

BUS, Bildkonst Upphovsrätt i Sverige

Bildupphovsrätt i Sverige är en ekonomisk förening som består av bildorganisationerna i Sverige. Föreningen ska tillvarata de gemensamma upphovsrättsliga intressen som föreningens medlemmar har genom att skapa avtal och fördela ersättningar till de vars verk har använts.

BUS, Bildkonst Upphovsrätt i Sverige, är en organisation för bildkonstnärer oavsett uttryckssätt, målare, skulptörer, grafiker, illustratörer, performers, videokonstnärer, konsthantverkare, designers etc. Genom BUS får bildupphovsmannen ersättning när konstverk nyttjas och juridisk hjälp i upphovsrättsfrågor. Organisationen underlättar användning och säkerställer att relevanta tillstånd ges.

För mer information se www.bus.se

Bilaga 12

Stipendium och Artist in residens

IASPIS är Konstnärsnämndens internationella program för yrkesverksamma utövare inom bildkonst, konsthantverk och arkitektur. Uppdraget ger kommuner och landsting en möjlighet att utveckla kontakter mellan konstnärer i Sverige och aktörer på den internationella arenan och att bidra till konstnärlig fördjupning och förbättrade arbetsvillkor. Genom IASPIS är det möjligt att söka stipendium för internationella kulturutbyten i form av utställningar, studie- och arbetsvistelser i utlandet samt internationella samarbetsprojekt i Sverige. IASPIS omfattar även ett internationellt och ett svenskt ateljéprogram. De bjuder in curatorer, kritiker och specialister för kortare eller längre besök och bedriver ett omfattande internationellt nätverksarbete.

IASPIS har en publik verksamhet med seminarier, utställningar och andra evenemang kring aktuella frågor inom bild- och formområdet såväl i Sverige som utomlands. Evenemangen riktar sig i första hand till professionella utövare. IASPIS har 12 ateljéer i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå. För närvarande kan svenska konstnärer söka arbetsstipendium i Berlin, London, New York, Rio De Janeiro/Sao Paulo, Kairo och Tokyo.

Många kommuner har i samråd med kollektiva verkstäder ofta gästateljéprogram för nationella och internationella konstnärer för att få ett utökat nätverk och för att blanda olika kulturer och konstarter.

Stipendier brukar finnas att söka på regionförbund, landsting och i kommuner. Dessa bör ses över regelbundet och uppdateras.

Bilaga 13

Samtidskonst

Samtidskonsten handlar om vår egen tid, oss själva och olika sätt att se på världen. Samtidskonsten är ofta politisk och teoretisk. Parallellt med samtidskonsten finns många konstnärer som skapar konst utifrån ett modernistiskt synsätt och från traditionella föreställningar om konst.

För samtidskonsten är konstnärens idé central och avgör teknik och form. Mötet med publiken är viktigt och kan ibland bli en del av konstinstitutionen. Publiken/betraktaren är den som bidrar med tolkningar och betydelser som blir olika beroende på publikens referenser, erfarenheter och sätt att tänka.

Samtidskonst refererar till den konst som görs i vår samtid, konst från sent 1960-tal till och med början av 2000-talets konst. Samtidskonst kan vara synonym med postmodern konst eller konst som medvetet befinner sig utanför eller motsätter sig modernismens grunder. Konsten från 1960-talet och framåt har blivit alltmer internationell. I skuggan av ett vidgat koncept har det gränsöverskridande och personliga, fått mer utrymme och ismerna har fått träda tillbaka. Måleri, teckning, fotografi, film och skulptur används inom ramen för samtidskonst men det finns ytterligare uttryck som förknippas mer med samtidskonst och det är konceptkonst, ljudkonst, performance konst, graffiti, gatukonst och relationell konst.

Bilaga 14

Exempel på länkar om offentlig konst och tidskrifter

Bildkonst Upphovsrätt i Sverige	www.bus.se
Enprocentregeln	http://www.enprocent.se/om-enprocentsregeln/
IASPIS	www.iaspis.se
Information om olika artist in residences	www.transartists.org
Konstkompassen Malmö	www.konstkompassen.se
Konstnärernas Riksorganisation	www.KRO.se
Konstnärscentrum Syd	http://kcsyd.se/
Konstnärsnämnden	www.konstnarsnamnden.se
Konstpool	www.konstpool.se
Konstupplysningen	www.konstupplysningen.se
Kulturkontakt nord	www.kulturkontaktnord.org
Kulturnätet Sverige	www.kultur.nu/Konst
Lagen om offentlig upphandling	www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-2007-1091/
MU-avtalet	http://www.kro.se/2189
Om mutor och jäv, SKL infomaterial	www.webbutik.skl.se
ResArtis	www.resartis.org
Riksutställningar	www.Riksutställningar.se
Statens konstråd	www.statenskonstrad.se/se
Statens kulturråd	www.kulturradet.se
Stockholm Konst	www.stockholmkonst.se
Stockholms läns landsting/ Konstnärnsbasen	www.webbhotell.sll.se/sv/Kultur/Konst-i-landstinget/Till-dig-som-ar-konstnar
Stockholms skulpturguide	www.skulptur.stockholm.se
Svenska Institutet	www.si.se
Sveriges konstföreningar	http://www.sverigeskonstforeningar.nu/
Sveriges konstföreningar	www.sverigeskonstforeningar.se
Gåva/Donation	http://www.skl.se/vi_arbetar_med/demos/revision/korruption/om-mutor-och-jav-publikation
Tidskrifter	
Kulturtidskrift Konsten	www.konsten.net
Konstperspektiv	www.konstperspektiv.nu
Paletten	www.paletten.net
Konstvärlden	www.konstvarlden.se
Konsthantverk	http://svensktkonsthantverk.mamutweb.com/